

Po pošli prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 19 „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „
četrt „ 5 „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnistvo v
Katoliški Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisni se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Stev. 119.

V Ljubljani, v torek 27. maja 1902.

Letnik XXX.

Pravosodje.

Govor poslanca Ivana Vencaja-a v drž. zboru
dne 30. maja.

Visoka zbornica! Neka posebnost našega parlamenta so mnogi in mnogobrojni odbori, katerih poklic je delo za skupni zbor pregledati in pripraviti, ki pa redko-kedaj svojo nalogo spolnijo. Pri sestavi odborov se stranke jako živahno udeležujejo in zahtevajo načelnike za svoje klube. Ko se v tem oziru sporazumejo, — in to je glavna stvar, — skliče se še ustanovna seja, in potem? No, potem ne dá odbor nič več slišati o sebi. Odbor in načelnik sta svojo dolžnost storila!

Jaz imam posebno dva odseka v mislih, in sicer zavarovalni in tiskovni odsek, katera sta poklicana eminentno na socialno-političnem polju delati. Oba je zadela jednaka usoda — počivata v miru —! Zavarovalni odsek bi moral na drugem mestu oceniti dobiti, tukaj mi je omeniti le tiskovni odsek, ker iz vseh slojev ljudstva ter v najrazličnejših oblikah je došel klic parlamentu za zboljšanje tiskovnopравниh razmer, in posledica tega poziva je bila sestava tiskovnega odseka, kateri pa še do današnjega dne ni pokazal življenja.

Dovolim si izraziti mnenje, da bi z novim tiskovnim zakonom ne bilo tem pritožbam ustrezno, ker najmanj polovica dosedanjih pritožb izvira iz sedaj še veljavnega, zelo zastarelega kazenskega zakonika.

Zastareli kazenski zakon.

Današnji kazenski zakon, kateri bode v kratkem času slavil svoj stoletni obstanek, ne ustreza sedanjemu razumevanju pravic in dolžnosti državljanov. Za časa izdavanja kazenskega zakona ni poznala Avstrija ne političnega, ne ustavnega prava. Država je poznala le podložnike, a ne državljanov, kateri pri raznovrstnih zakonodajalnih delih kot enakovredni faktorji sodelujejo.

Naravna posledica tega je, da se razlikujejo nazori državljanov glede njih političnih pravic in iz tega izhajajočih nasledkov od temeljnega naziranja starega zakona o zločinstvih, iz katerega naziranja izhaja veljavni zakon. To nasprotje je tem nevarnejše, ker daje veljavno pravo tačasemu političnemu zistemu moč v roke, da ukroti nasprotujoče naziranje strank s pomočjo kazensko-pravnega reda. Na ta način se je

udomačila navada konfiskacije, in dognele so se s pomočjo porotnikov tiskovne pravde, katere so ljudstvo razburjale, da je pričelo resno zahtevati novega tiskovnega zakona. Skupno ministerstvo se je odzvalo temu klicu ljudstva dne 30. oktobra 1895 in je obljubilo polno tiskovno prostost.

Izza časa ministra Glaser-ja, to je od leta 1871 in do zdajnega časa se je stavilo nebroj raznovrstnih predlogov za prenovitev tiskovno pravnih razmer, ki imajo pa vse le eno smer, namreč eno, da zabranijo poškodovanje novinarskih in tiskovnih podjetij, in to naj bi se zgodilo na ta način, da se odstrani 27. poglavje kazensko-pravnega reda.

Z odpravo 27. poglavja kazensko-pravnega reda bi se sicer odpravilo veliko pritožb, seveda le tedaj, ako bi bil nadomestek na višini današnjega znanostnega naziranja; toda s tem bi bilo pomagano le deloma, ker se pritožbe obračajo v prvi vrsti proti kazenskemu zakonu samemu. Smemo za gotovo reči, da preosnova tiskovnega zakona ne bo dovela do pričakovanega vspeha, ako se zajedno ne namesti stari kazenski zakon.

Že leta 1861 pri otvoritvi državnega zbora je Njega Veličanstvo povdarjalo potrebo prenovitve kazenskega zakona. Od tega časa, torej celih 40 let, vlečejo se že te priprave. Trije načrti od raznih ministrov so predloženi, stalne komisije za kodifikacijo so bile ustanovljene in vendar ni še noben načrt prišel v posvetovanje skupne zbornice. Reforma materijalnega prava se prištevata najtežjim nalogam pravosodne uprave in prav tej podlagi in prav temu razlogu je pripisovati neplodnost. Sliši se sicer, da se, majhna prosta družba pravnikov v obsegu pravosodnega ministerstva bavi s kodifikacijo kazenskega zakona, vpraša se le, kdaj bode ta prosta družba to delo končala?

Na ta način sta tudi zdajni kazenski pravdni red in civilna pravda ugledala luč sveta. Nedostatki kazenskega pravdnika so obče znani. Civilno pravo je pa pravosodno ministerstvo že tako popravljalo, da so ti popravki prvotno besedilo zakona udušili; in tako se je zgodilo z onim zakonom, ki ga je spremljala visokodoneča fraza v svet, da se bo iskalo le pravico. Popravek in po-

jasnila so pa pokazala zakon kot formalnostni zakon prve vrste.

In zakaj vse to? Ker je vlada poklicala jednostranske kompilarje in ni dala državnemu zboru dovolj prilike, da bi se o načrtih natančno posvetoval.

Tiskovni zakon.

Dovolite mi, častiti gospodje, jedno besedo o tiskovnem zakonu samem, katerega bi moral razmotrivati naš tiskovni odsek.

Ker odsek ni ničesa storil, se mora visoko pravosodno ministerstvo samostojno baviti z nujno potrebno prenovitvijo tiskovnega zakona, ker zdajni zakon socialnim razmeram več ne zadošča, in ker nasprotno veljavna praksa duhu zakonodajstva že davno več ne ustreza.

Prvi tiskovni zakon v Avstriji se je osnoval leta 1848, kateri bi še dandanes lahko vsem zahtevam zadoščal, ako bi ga ne bil zakon z dne 17. decembra 1862 izpodrinil, koji zakon je oni o porotah z dne 9. marca 1869 popolnil. Ta zakon pa določuje po § 1: »O vseh hudodelstvih in pregreških, ki so storjeni po vsebini tiskovin, razpravljajo in sodijo porote«.

Nastane pa vprašanje, kdo da razsodi o tiskovini sami tedaj, kadar se postopanje proti osebi ustavi?

Po najvišjem sodišču od leta 1870 upeljana praksa si je udomačila navado, da porote razsojajo le o krivdi in kaznivosti po imenu označenih oseb, da pa glede vsega drugega ostane pri pristojnosti prejšnjega kazenskega sodišča.

Leta 1873 je novi kazenski pravdni red razveljavil vsa istodobna določila o pristojnosti, in pokazal se je za objektivno postopanje oni zloglasni § 492 k. p. r., ki določa, da nastopi posledica vsled stavljenega predpreiskave proti vsaki tiskovini po tem § in ne po § 493 k. p. r.

Na ta način si sme državni pravdnik le dovoliti korak, da se upelje proti posamni osebi predpreiskava, koja potem ustavi, in takoj je slučaj § 492 k. p. r. ugotovljen, in ni potreba, da se po smislu po § 493 k. p. r. zahteva objektivno razsodilo. Po § 493 ima vsak udeleženec zase pravico pritožiti se, in se mora redna obravnava vršiti, na kar more uporabiti zakoniti pravni lek, nasprotno ni pa proti razsodbi po § 492 nobenega pravnega leka.

To navadno postopanje pa stoji v popolnem nasprotju s smerjo našega praktičnega življenja, z zahtevami zdajnosti in moderno prenovitvijo vseh odnosov.

Proč s porotniki!

Porotne sodbe v obče in posebno še v moji ožji domovini, na Kranjskem, niso sposobne množici ljudstva ono pravno varstvo nuditi, ki bi mu dalo zaupanje v sodnike.

Porota se ni razvila po navadnih znatnostnih običajih pravnega življenja, marveč porota je posledica političnih bojov.

Porota naj bi bila potrebni del ustavne oblike; tako vsaj pripovedujejo nje prijatelji in to zaradi tega, ker v političnih pravicah le porota more zagotoviti ljudsko prostost, nikakor pa ne od države plačani sodniki. To izvajanje ima nekaj zase. Ako se pa stvar bolj natančno, praktično ogleda, se pokaže, da je zgoraj navedeno naziranje le prevara.

Ni mogoče, da bi vsi prebivalci v državi nastopili kot porotniki. Treba je poklicati le nekatere, ki se odlikujejo po premoženju ali po izobrazbi. Država si je pa pridržala pravico izbrati porotnike, in ako bi država tako brezvestno hotela nastopati, da bi svoje lastne uradnike zapeljala v nepravilne razsodbe, bi li ne imela tudi pripomočkov in potov, da si pripravi takih porotnikov, ki bi njeni zahtevi ustrezali? Pri nas na Kranjskem se opaža nerazumljivi slučaj, da že več let ni porotnega sodišča, kateremu bi smel član katoliško-narodne stranke izročiti svojo kazensko pravno zadevo z mirno vestjo, bodisti kot tožnik ali toženec!

To je pa nerazumljivo posebno zaradi tega, ker biva na Kranjskem 90 procentov vsega prebivalstva, ki pripada, kakor so pokazale zadnje volitve, katoliško-narodni stranki, in vendar ni mogoče dobiti porote, kateri bi zaupal član te stranke svojo pravno zadevo. To je neverjetno, pa vendar le resnično!

Avstrijski sodnik je veljal za uzor, in gotovo je to, da na takega sodnika je težje uplivati, kakor na družbo, ki je iz vseh mogočih slojev namenoma izbrana.

Zagovorniki porote pripisujejo porotnim sodbam tudi neko posebno sigurnost in pra-

blizali Počajevu, toliko večja je bila truma slepcev.

* * *

V pozni jeseni se je po zasneženi cesti v veliko začudenje vseh prebivavcev dvorca, — vrnil mladi gospod z dvema slepema v siromašni obleki. Okoli se je govorilo, da je romal v Počajev na božjo pot, da bi si pri Počajevski Materi Božji izprosil zdravlja.

Sicer so pa njegove oči ostale jasne in slepe kakor so bile prej. Duša je pa brez dvoma ozdravela. Ona strašna mora je za vedno izginila z dvorca. Ko se je vrnil tudi Maksim, ki je še vedno pisaril domov, ga je Ana Mihajlovna sprejela z besedami: »Nikoli, nikoli ti tega ne odpustim. Njen obraz je pa nasprotoval tem ostrim besedam.

V dolgih večerih je Peter pripovedoval o svojem popotovanju in v mraku se je klavir glasil v novih melodijah, kakoršnih prej ni nihče slišal od njega. Odhod v Kijev je bil preložen za eno leto; vsa družina je živela v nadah in načrtih Petrovih.

(Dalje prih)

LISTEK.

[48]

Slepi muzik.

Rusko spisal Vladimir Korolenko, prevel Krilič.

»Bog povrni«, je rekel proti vozu, ki se je na njem videla četverooglata postava sivega gospoda in poleg njega bergle.

Starec je pazno gledal slepega mladca. Ta je stal blede, pa že umirjen. Že pri prvih glasovih pesmi so njegove roke naglo zdrsnile po strunah, kakor da bi z njih zvenenjem hotele pokriti rezke glasove. Voz se je spet premaknil, starec se je pa še dolgo oziral nazaj.

Drdranje je kmalu zamrlo v daljavi. Slepci so se obrnili na staro pot in šli po cesti.

»Ti, Jurij, imaš lahko roko in krasno igraš«, je rekel starec.

Čez nekoliko časa je srednji slepec vprašal:

»Ali si se zaobljubil v Počajev? Na božjo pot?«

»Da«, je tiho odgovoril mladenič.

»Misliš, da spregledaš?« je spet vprašal z bridkim nasmehom.

»Lahko se zgodi«, je mehko rekel starec.

»Dolgo že hodim, pa nisem dosegel«, je trdo odgovoril kozavi, in spet so šli molče naprej. Solnce se je dvigalo vedno višje, videla se je samo ravna cesta kakor bela črta, temne postavle slepcev in pred njimi črna točka voza, ki jih je prehitel. Potem se je pot razcepila. Voz se je odpeljal proti Kijevu, slepci so pa krenili po vaških potih proti Počajevu.

Kmalu je iz Kijeva prišlo Maksimovo pismo. Pisal je, da sta oba zdrava in da je vse dobro uravnano.

Med tem so se pa trije slepci pomikali vedno dalje. Zdaj so korakali že vsi enako. Spredej je šel Kandiba s palico, ki je dobro znal pota in obiskoval večje vasi o praznikih in sejnih. Ljudje so se zbirali poslušat

ubrane glasove malega orkestra in v Kandibovem klobuku so žvenketali denarji.

Vznenmirjenost in plašnost je že davno izginila z mladeničevega obraza in se umikala drugemu izrazu. Z vsakim novim korakom so se mu lili naproti novi zvoki neznanega, širokega, neobsežnega sveta, ki je zamenil leni in zaspani šum tihega dvorca. Slepe oči so se razširjale, prsi so se širile, sluh je postajal še tanjši; spoznal je svoja sopotnika, dobrodušnega Kandiba in čmernega Kuzma, dolgo je brodil za škripajočimi kmečkimi vozovi, prenočeval v stepi pri ognju, poslušal hrup sejmov, spoznaval slepe in videče nadloge, ki so prizadiale njegovemu srcu marsikako bolečino. Popolnoma je premogel pesem slepcev, dan za dnem so v bučanju tega velikega morja vedno bolj utihale v globočini duše njegove osebne težnje po nedosežnem... In občutljiv spomin je izkušal ujeti vsako novo pesem in melodijo in kadar je med potjo začel prebirati svoje strune, se je celo čmeren Kuzmov obraz umiril in omilil. Kolikor bolj so se

vilnost; toda to naziranje je velika zmotnjava.

Mogoče je, da ima posamni porotnik pošteno voljo, toda ko mi je treba soditi o življenju in smrti svojega sodržavljanca, se ga polasti nehoti neka bojazen; na njega upliva občutljivost in milosrdnost, in na njega uplivata, ne da bi sam čutil, predsednik in državni pravdnik. Vse to se pripeti poštenemu porotniku; kaj pa je soditi o onem porotniku, kateremu poštenost ni običajna, in ki se pusti od politično strankarskih strasti voditi? — In častiti gospodje, tudi taki porotniki nastopajo!

Da utemelim to svoje mnenje, dovolite, da Vam navajam besede c. kr. državnega pravdnika, ki jih je govoril pri neki politični pravdi pri priložnosti, ko je utemeljeval svojo obtožbo. Govoril je doslovno: »Teno bi mi bilo danes pri srcu, ako bi moral govoriti pred porotniki, ker moja prva dolžnost bi bila, ublažiti politična nasprotstva, ki so po naravnem razmerju z njimi spojena! Navajam besede v prvi vrsti poklicane osebe, to je državnega pravdnika, in te besede ne potrebujejo nikakega tolmača!

Vse te težkoče odpadejo pri izvedenem sodniku in poučenem pravniku.

To bi bile prednosti, ki se navajajo za poroto.

Dovoljujem si pa visoko zbornico tudi na nekoje hibe, na katerih boleha porota, opozarjati.

1. Porotne sodbe so drage in so v zvezi z veliko narodno gospodarsko škodo. Dragino porotnih sodb provzročajo stroški, koje je treba plačati porotnikom; gospodarsko škodo pa trpi vsak porotnik s tem, ker mora bodisi kot obrtnik, bodisi kot posestnik zapustiti za več tednov svoj obrt ali svojo posest, in pustiti, da trpi eno in drugo.

Upeljava porote velja za državo pač toliko, kakor če bi se najelo za sto milijonov državnega posojila, in zaradi te pač ne more biti državna potreba, da se ohrani porota.

2. Državni pravdnik in zagovornik imata pravico od klanjati vsakemu 12 porotnikov. Koliko in kake koroke stori vesten porotnik, da bi se otrsela svoje dolžnosti, vé pač vsakemu, ki je imel opraviti s porotnimi sodbami. Vseled tega se pa poniža porotna sodba na pravcato loterijo, kajti le slučaj razsodi, ne pa vestni porotnik.

3. Pri porotnikih je izključen znanstveni razvoj pravosodja.

Ena porotna klop zanikuje danes to, kar druga porotna klop jutri potrdi. Pri porotah stopi čisti slučaj namesto pravice in znanosti. Sodniki, ki so obsojeni, da morajo prisostvovati porotnim sodbam, so v najnesrečnejšem položaju. Morita jih dolg čas in srd, ker morajo čestokrat podpirati največjo neumnost. Tako poslovanje more moralno uničiti sodnika, da se mu gabi kazensko pravosodje, in to je nepopisna škoda.

Mogoče mi je še več razlogov proti porotam navesti. Za danes naj zadostuje povedano. Hočem le še malo ilustracijo svojim navedbam podati:

Prva leta, ko so prišle porote v veljavo, se je primerila v malem mestecu na Kranjskem neka tatvina. Umrli je namreč bogat samec, in someščani so smatrali njegovo zapuščino za blago brez gospodarja, koje si je mogoče prisvojiti. Male tatove je dotično okrajno sodišče jako strogo kaznovalo, velike tatove, ki so si prisvojili zapustnikovega blaga v vrednosti nad 100 in 100 gld., je pa porotna klop oprostila.

Tako je bilo pri nas v začetku porote, in kako je zdaj?

Pri zadnjih porotnih obravnavah je priznal neki bivši varuh porotnikom, da je pomeveril svojemu varovancu več 100 gold., da jih je zapravil in da ne more varovanca odškodovati. Porotniki so premišljevali in razsodili, da dotični varuh ni svojemu varovancu ničesar pomeveril. Mož je bil oproščen obtožbe, ker po porotnem naziranju 12 oseb več ve, kakor ena!

Take so porote v moji domovini, da ne govorim o političnih razsodbah!

Take razsodbe so pa hudodelstva v pravosodju, ker izpodbijajo pravno moralno in pravno naziranje v ljudstvu.

Porote ne podpirajo državne koristi; porote ne zahteva državljan; porotna sodišča se se spravila ob vsako veljavo, zatoorej mislim, da imam pravico izreči: pro et poroto!

Visoka zbornica! Brez dvojbe je nastala potreba, da se pravosodje zboljša, a to naj se ne izvaja tajno in naj se ne prinese pred zbornico izvršeno delo, kajti pravosodni in tiskovni odsek ne moreta kar v hitri pregledati take predloge; tako se je godilo do zdaj. Zbornica je že sita tega. Po mojih mislih naj bi se spojila učenost s praktično vedo, in pravosodno ministerstvo naj bi si pripravilo pomožne svetovalce iz učenjakov, profesorjev vseučilišča in mož praktičnega življenja, to je, sodnikov in odvetnikov, seveda iz cele države, ki bi nepretrgoma sodelovali pri zakonodajalstvu. Na ta način bi bilo mogoče bolj zrele pravosodne predloge zbornici predložiti.

(Dalje prih.)

Izjava nadškofa dr. Stadlerja.

Včerajšnji zagrebški listi priobčujejo obširno izjavo vrhbosanskega nadškofa dr. Stadlerja v zadevi svetojeronimskega zavoda. V prvem delu te izjave omenja nadškof papeževga pisma na ugovor hrvatskih škofov, potem pa na podlagi tega pisma omenja odstavka v znanem ugovoru, v katerem se je trdilo, »da diplomatske zahteve naše avstro-ogrske vlade, četudi je vobče malo naklonjena Slovanom v monarhiji, a najmanj Hrvatom, ne bi bile mogle napotiti Vatikana, da je premenil ime hrvatskemu zavodu, ko bi se ne bila umešavala v zadevo kneževina črnogorska s svojim izrednim diplomatskim poslanstvom.« Sv. oče že v svojem pismu izjavlja, da politični oziri niso bili merodajni za premembo imena. Vkljub temu pojasnilu je nadbiskup dr. Stadler zaprosil v Vatikanu nadaljnjih informacij v tej zadevi in apostolska stolica mu je odgovorila sledeče: Sv. oče se je sam odločil nadeti kolegiju sv. Jeronima prejšnje ime brez vsakega pritiska od Avstrije, Ogrske, Črnogore ali kakakega drugega naroda. To je učinil iz lastne inicijative, ker je uvidel, da je to edino sredstvo, da se odstrani težkoče, ki bi bile mogle povzročiti resno nevarnost celo obstanku zavoda samega.

Na podlagi tega pojasnila pa nadbiskup sedež izjavlja, da preklicuje vse, kar je bilo v imenovanem ugovoru rečeno o pritisku avstro-ogrske diplomacije v kvar hrvatskega imena, potem pa nadaljuje: »Kar se pa tiče moje osebe, izjavljam, da nikogar ne obrekujem, najmanj pa onega, ki ga moram po njegovem in svojem položaju visoko spoštovati. Postopal sem kot poštenjak, obžalujem pa, da sem sledil napačnemu prepričanju, ki sem je zajel iz pisave onih avstrijskih in ogrskih listov, ki po splošni sodbi stoje blizu dotičnim vladam in ki so malo naklonjeni hrvatskemu narodu, v zadevi svetojeronimskega zavoda so se pa pokazali naravnost sovražne. Jeronimski zavod še ni ustanovljen in urejen tako, kakor namerava in želi sveti oče. Naj bi visoki vladi avstrijska in ogrska v tej nameri krepko podpirali sv. očeta. Hrvatski narod jima bo zato gotovo hvaležen.«

S to nadbiskupovo izjavo bodo menda poravnana vsa nasprotstva in pomirjeni tudi najvišji krogi, ki so dr. Stadlerju pretili že z ukazom. Pokazalo pa se je jasno, da vseh neprilik ni povzročil nadbiskup, marveč avstro-ogrska vlada, ki ni ganila niti z mazin-
cem, ko je njeno časopisje poročalo neresnico.

Čehi in vlada.

Današnji nemški listi javljajo iz parlamentarnih krogov, da se je ministerskemu predsedniku Körberju že posredilo, odvrgniti češko državnozbornsko delegacijo od obstrukcije v tem sklepnem zasedanju. Pravijo namreč, da je Körber obljubil Čehom, da se iz dohodka od davka na vožne karte zboljšajo plače diurnistom ter položaj vdov in sirot. Ob enem je ministerski predsednik obljubil, da prične o parlamentarnih počitnicah z nadaljevanjem češko-nemških sprav-
nih konferenc.

Vest iz parlamentarnih krogov v tej obliki je bržkone prezgodnja. Češki poslanci so že pred napovedjo odločne akcije dobro vedeli, v kako svrhu potrebuje vlada no-

vega vira dohodkov, ker je bil že davno sklenjen dotični zakon. Čehom se gre edino le za to, da si zagotovijo, in sicer pred pol-
letno dobo, da bo vlada res takoj pričela s
spravnimi poskusi.

Ogrsko-hrvatska finančna nagodba.

Hrvatski ban Khuen-Hedervary je postal v zadnjem času silno nervozen. Vzrok temu so težkoče, ki se pojavljajo povodom pogajanj za obnovev finacijske nagodbe z Ogrsko. Kljub pogostemu potovanju v Budimpešto ne more ničesar doseči, in sedaj je neki celo zapretel z demisijo. In vendar se Mažari še sedaj ne udajo. Nuncij hrvatske regnikolarne deputacije je že davno gotov, toda nje poročevalec dr. Egersdorfer ne more nikomur izročiti svojega poročila, ker se mažarska deputacija še sedaj ni konstituirala. Sedaj se je podal sam v Budimpešto ter ondi izpregovoril resno besedo s Falkom, ki bo bržkone poročevalec ogrske deputacije. Ta mu je obljubil, da se ogrska deputacija konstituirata takoj po zopetnem sestanku ogrske poslanske zbornice, torej po 4. juniju. Šele potem se bodo pečali Mažari z ogrskim nuncijem, odgovora nanj pa je pričakovati še le okoli 15. julija, potem se pa takoj vsa razprava odloži do jeseni. Na vsak način bo torej potreben nagodbeni provizorij. O tem provizoriju pa ban noče ničesar slišati in baje raje odstopi, nego bi na tak način videl rešeno svojo čast in dano besedo. Seveda da njegovi grožnji doslej še nihče ne veruje, ker jo je le premnogokrat že ponovil in le navidezno zastopa prave hrvatske koristi.

Volitve v Belgiji.

Nedeljske volitve v belgijsko poslansko zbornico so se izvršile s sijajno zmago katoliške stranke ter s porazom socialistov in liberalcev, ki so ob zadnjih nemirih že menili, da so za vselej zlomili »klerikalno« nadmoč. Poleg vseh dosedanjih mandatov so si katoliki priborili sedem novih mest, tako da šteje sedaj katoliška stranka 94 poslancev, vsa opozicija, med katero prištevajo tudi dva krščanska demokrata in enega neodvisnega poslanca, pa le 72 mož. Od teh je 35 liberalcev in le 34 socialistov. Katoliška stranka sicer sedaj še ne razpolaga z dvetretjinsko večino, toda če bo stranka tako napredovala, kot v zadnjem času, ni več daleč čas, ko se tudi to zgodi.

V Bruselju so prodrli: kršč. soc. duhovnik Daëns, neodvisnik Theodor, soc. Van der Velde s štirimi drugimi tovariši, trije zmerni liberalci in dva naprednjaka. Eden izmed katoliških kandidatov je bil proglašen za izvoljenega že pred volitvijo, ker se ni oglasil noben protikandidat.

Zanimivo je izza te volitve posebno dejstvo, da so bili izvoljeni vsi dosedanja katoliški poslanci, kar je pač najboljši dokaz, da se mej prebivalstvom nikakor ni omajalo zaupanje do svojih zastopnikov; še zanimiveje je pa to, da so propadli socialisti v Charleroi, torej v kraju, kjer so ob nemirih najbolj rogovilili, a je zapeljano delavstvo sedaj spoznalo svoje »prijatelje«. Enaka usoda je zadela liberalce v Antwerpen, kjer so bili zadnji protikatoliški elementi silno glasni. Splošno se je torej sedaj pokazalo, da so poraz protikatoliških strank povzročili ravno zadnji nemiri.

Iz brzojavk.

Protikandidat Schönererjev. Wolfenci imajo že protikandidata v osebi od Schönererja odpadlega kmečkega vodje Jurija Schambergerja, ki bode prirejal v Schönererjevem hebskem okraju shode. Schönererjev list pravi, da bodo kmetje Schambergerju že pojasnili stališče. — Zveza severnočeških Nemcev je imela občni zbor, na katerem je sklenila, da se tekom prihodnjih petih let nobena stranka v društvu ne dotakne židovskega vprašanja. — Perzijski šah je odpotoval iz Rima v Florencio. — Napad na italijansko kraljevo dvojico. Iz Neapolja se poroča z dne 26. t.m.: Kralj in kraljica sta sinoči ob 7. uri dospela semkaj na svojem potovanju na otvorjenje poljedelske razstave v Palermu. Ko se je vlak ustavil pri arsenalu, je neki človek zaludal dva kamenja proti vlakcu. Napadalca so takoj prijeli in se isti imenuje Vincencij Guer-

rier. Isti je bil že kaznovan radi tatvine. Množica je prirejala kraljevi dvojici navdušene ovacije. — Ministerska kriza v Španiji. Seja ministerskega sveta se je preložila do ponedeljka, ker sta podala ostavko ministra Canaleja in Moret. — Pobjona črnogorski meji. Pri Ceti so se spopadli Črnogorci in Albanci. Na obeh straneh je bilo ubitih 5 mož, 10 pa ranjenih. — Odpošiljatev novih angleških čet v Južno Afriko je ustavljena. Kitchener in Milner sta izjavila, da ne potrebujeata več novega vojaštva. — Francoska zbornica se snide 1. in 3. junija. Novo ministerstvo se sestavi še ta teden.

Književnost in umetnost.

»Dijamantna« izdaja brevirja.

Najmanjša — takozvana dijamantna — izdaja v štirih zvezkih: velikost 12 x 7 cm., debelost 16 mm., teža vsakega zvezka 160 gramov.

Na mnoga vprašanja naznanjamo tem potom, da nova izdaja tega brevirja 1902 še ni izgotovljena; dovršena pa bo v najkrajšem času. — Brevir je iz Belgije in velja vezan v štiri zvezke z zlato obrezo 28 K 32 h. Dobi se v »Katoliški bukvarni«. To naj služi v pojasnilo, ker čujemo, da razpošilja neka tuja tvrdka »Aloys Maier — Fulda« v veliki množini cenike in prospekte, s katerimi ponuja brevir za ceno 29 K 74 h, katero označi kot »Subscriptions-Vorzugspreis«.

Lepa Vida. Druga predstava dr. Vošnjakove »Lepe Vide« v Barkovljah se je obnesla še boljše od prve. Seveda tudi najboljši igralci ne morejo povsem popraviti bistvenih hib igre same. Zlasti iz nesrečnega konca se da težko kaj napraviti. Romantika, ki preveva ves komad, je privabila tudi prošle nedelje lepo število domačinov in precej meščanov v prijazni »Narodni dom« v Barkovljah. Vrlim diletantom pa čestitamo na uspehu!

Dopisi.

Iz Planine, 26. tega mes. Spomin osemdesetega rojstnega dne svetlega kneza Hugona Windisch-Graetza se je obhajal tako slovesno, da je moralo blagega starčka razveseliti. Na predvečer je zabliskal na Grmadi orjaški kres, ki so ga videli daleč po okolici. Kres je dal znamenje, v hipu se je zasvetilo po dolini in ves trg planinski se je lesketal v krasni razsvetljavi. Nebo je bilo mirno in je pomagalo slaviti znameniti dan v knežji rodbini. Občinski odbor se je zbral k slavnosti seji in soglasno sklenil, da se knezu v dokaz vdanosti in hvalečnosti za mnogotere dobrote in milodare, ki jih je velikodušno delil občini v koristne namene, društvom in posameznikom, votira častno članstvo trške občine Planina in diploma po deputaciji izroči. — Pevski zbor je ob navzočnosti knežje rodbine in mnogoštevilnih poslušavcev v gradu izvajal več pevskih točk z veliko natančnostjo in žel veliko pohvalo.

Danes je g. župnik ob 7. uri daroval v župni cerkvi zahvalno sv. mašo, katere se je korporativno udeležil obč. odbor, uradno osebje, mnogo dam in drugega občinstva. V grajski kapeli pa je ob pol 10. uri v isti namen opravil najv. daritev grajski duhovnik Hanuš, moravski Čeh, zaradi bolezni začasno upokojen.

Mej drugimi se je danes poklonila jubilatnu duhovščina in primerno izrazila svoja voščila: g. dekan Kunstelj v imenu dekanije duhovščine, domači župnik v imenu planinske župnije, spadajoč pod patronstvo Njega Svetlosti, in župnik z Unca v imenu ubožcev svoje župnije, ki jih vsako leto o Božiču obdaruje.

Naj Bog izpolni razna voščila, ki so se izražala od vseh strani z ustmi, s pismi in brzojavkami ter ohrani plemenitega moža, uzornega katoličana in človekoljuba, še nekaj let rodbini, ki ga neizmerno ljubi in spoštuje, pa tudi Planini in vsej okolici.

Čatež, 23. maja. Danes se je od nas poslovil cenjeni naš dosednji župnik, gosp. Nikolaj Stazinski ter odšel na novo službo v Staro Loko. Bil je malo časa pri nas, toda s svojimi lepimi in duhovitimi govori je mnogo dosegel in ostal v najboljšem spominu. Žal, da je moral tudi mnogo pretrpeti. Prav po nedolžnem so ga nasprotniki hoteli spraviti v veliko nesrečo. Konečno je pravica zmagała, kakor ste obširno poročali. Mož pa, ki je tukaj zasejal liberalno seme in užgal iskro prepira ter nasprotstvo proti g. župniku, jo je moral odkuriti s Čateža. Gospodu N. Stazinskemu pa se zahvalimo za njegov trud in nauke ter mu želimo vse najboljše. V znak hvalečnosti in spoštovanja so ga mnogi spremenili na velikolaški kolodvor.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 27. maja.

Iz ljubljanske škofije. Župnija Kamnik je podeljena pred. gosp. Ivanu Lavrenčiču, župniku in dekanu v Šmartnem pri Litiji. — Župnija Bohinjska Srednja vas je podeljena g. gospodu Janezu Berlicu, župniku v Mošnjah. — Premeščen je veleč. g. Anton Jaklič, o. in kr. vojaški kurat I. vrste v Trstu, v žader in hkrati imenovan za tamšnjega upravitelja.

Visok gost se je mudil v ponedeljek 26. t. m. v Kranju, namreč noveimeno-vani knezonadškof goriški mgr. Jordan. Maševal je v mestni župni cerkvi.

Ob grobu monsign. pred. g. Ivana Trevena piše tržaška »Edinost«: Iz Idrije nam je došla žalostna vest, da je tamkaj umrl umirovljeni bivši sv. Ivanski župnik, veleč. gospod Ivan Treven. Z Ivanom Trevenom polože v grob poštenjaka, moža plemenitega značaja, rodoljuba v polnem zmislu te besede. Mnogo je bilo viharjev v dolgih letih njegovega župnikovanja pri sv. Ivanu, ali pokojni Treven je vsikdar junaki kazal svoje narodno prepričanje. Bodi mu lahka slovenska zemlja!

Iz Novega Mesta se piše, da je danes po noči ob 11. uri umrl zadet od srčne kapi vodja zemljiške knjige gosp. Janez Bevc.

Promocija. Danes dopoldne je bil promoviran na Dunaju doktorjem filozofije bivši koncertni vodja »Glasbene Matice« g. Jožef Čerin, ki je kapelnik v cerkvi sv. Lavrencija na Dunaju in imejatelj glasbene šole.

Polom v Št. Lenartu. Nemštvo v Št. Lenartu v Slovenskih goricah škriplje. Afera v nemški hranilnici, katero je »Grazer Volksblatt« spravil v zvezo z nekdanjim spodnještajarskim nemškim prvakom Mravlagom, postaja vedno zanimivejša. V nemški posojilnici manjka nad 196.000 K, a preiskava se še nadaljuje. V blagajniških knjigah kar mrgoli korektur, radiranja itd. Sedaj se razume, zakaj hranilnica ni hotela pristopiti k nobeni hranilnični zvezi. Nemškutarski hranilnični člani v Št. Lenartu so v veliki zadregi. Ne pomaga jim nobeno stokanje. Okolu 200.000 K bodo morali spraviti člani skupaj. To je gotovo že sedaj, a kaj morda še pride... Toda kje naj vzamejo denar? Mnogim bode delo celega življenja s tem uničeno. »Nemško purgarstvo« v Št. Lenartu je nakrat čez noč postalo silno ponižno. V svojem obupu so se obrnili na poslanca dr. Wolffhardta, da bi pomagal sanirati blagajno, a kje bo revez vzel denarja? Ali menijo nemškutarski Št. Lenartčani, da bo nemški Wolffhardt dobil odprto deželno ali državno blagajnico? »Marburger Zeitung« apelira na uvodnem mestu na vzajemnost vseh Nemcev. »Marburger Zeitung« upije, naj se napravi v korist Št. Lenartčanom loterija! In ostali nemški listi ponavljajo refren: Nemštvo v Št. Lenartu je uničeno! Bratje hitite na pomoč! Darujte! In nemštvo gleda kislili obrazov na Št. Lenart, kjer se je tako ošabno pod Mravljagovim vodstvom šopirila ljubezen do Vsenemčije. Ta ljubezen je postala nakrat silno draga... Kje je sedaj tisti sijaj Mravljagov, ki je bil svoje dni imenitna oseba med Nemci in pri uradih, kjer je njegova beseda veljala skoro vse. Sedaj je prišla na krov tudi »Südmärka«. Nemški listi prinašajo o klic »Südmärke«, ki pravi, da je težka nesreča zadela trg Št. Lenart, po krivdi nekega »Volksgenoss« taka nesreča, da bi prizadeti morali prodati hiše in vse kar imajo in kot berači izseliti se iz Št. Lenarta. »Südmärka« je v pokritje poneverjene svote dala 20.000 kron, za ostalo svoto pa prosi, naj jo zbero Nemci. Tako sedaj Nemci nimajo nič koristnejšega početi, nego zbirati denar, da se pokrije sleparija nekega posameznika! In nemško časopisje zadene plemenita naloga, da bode darove in imena darovalcev priobčevalo v svojih časopisih. Ali bi ne bila krajša pot, da bi »nemška« rodovina tistega, ki je zakrivil nemškutarsstvu v Št. Lenartu toliko zle, stopila skupaj in pokrila, kar je njen član zakrivil? Nemški listi, ki se vedno zaletavajo v »klerikalno« na-

rodno gospodarstvo in se lažejo o »katarstroph« v naših družtvih, imajo sedaj dejansko, resnično priložnost, da tisto, kar so se nalogali o »klerikalcih« si v dejanju ogledajo v svojem lastnem taboru. Mi imamo dobro oskrbljeno revizijo — spodnještajarskemu nemštvu je bilo prihranjeno, da je presenetilo svet s tolikim škandalom. »Tagesspost«, »Grazer Tagblatt« sedaj upijete, kako infamno je nemški pravak zapeljal ljudstvo! Mi se bojimo, da bodo tudi takrat, ko pridejo najbrž na kant hiše in posestva akcijonarjev nemške »hranilnice«, Slovenci zamudili ugodno priložnost, ali pa je ne bodo zamogli porabiti da se polaste posilinemškega trga! — Za tiste slovenske kmete pa, ki v obližju trgovin mest hodijo petelizat nemškim mogotcem in jim pri volitvah za par borih grošev ali litrokov s svojimi glasovi pomagajo do moči, bodi že svetega Lenarčka nemška posojilnica vendar enkrat strasila, da se izpametujejo in pridružijo svojim bratcem po krvi!

Stranska blagovna postaja na Bledu, ki se je zatvorila z dnem 30. nov. 1901, se zopet otvori dne 8. junija letos. Dostavinsko okrožje obsega kraje: Bled, Zagorico, Želeče in Mlino. Vse druge podrobnosti se izvedo iz objave na lepkih ter pri postajnem uradu Lesce-Bled.

Shod v Dekanah (Istra). Shod radi občinskih volitev v Dekanah, ki ga je prošlo nedeljo tam priredil deželni poslanec dekan Kompare, se je sijajno izvršil. Shoda se je udeležilo nad 150 posestnikov - volivcev obeh strank. Dekan Kompare je govoril krepko in prepričevalno. V imenu političnega društva »Edinost« je govoril urednik Cotič. Dalje so govorili župnik Defar iz Dekan, Šiškovč in več drugih. Shod je bil informativno poučen. Imenovanje kandidatov se je prepustilo lokalnim činiteljem. Edino, kar se je zahtevalo v imenu narodne stvari, je to, da bodi sestava občinskega zastopa taka, da ne bodo imeli tuji — italijanski — elementi nobene ingerence na občinsko upravo. Na shodu je bil tudi bivši župan Mahnič. Prijatelji koperskega Benattija se niso upali ziniti besede.

Doma bodo ostali. K procesiji svetega Rešnjega Telesa tudi letos ne bo zastopnikov tržaške občine, ki ne morejo gledati velikih slovenskih množic, ki se bodo vile za zastavo sv. Cirila in Metoda. Njihova želja, da bi cerkvena oblast zastavo prepovedala in razburila Slovence, je padla v vodo. Pobožne slovenske množice bodo pač procesiji večji sijaj, nego pa par zastopnikov od tržaškega magistrata.

K atentatu na brzovlak pri Rakeku se nam piše: Ob takih dogodkih se pač čudno sliši, da hoče južna železnica skrajšati število nižjih uslužbencev. Naj bi južna železnica hranila raje pri onih, ki imajo naslove »svetniki«, a imajo večinoma za brezdelje na tisoče plače. Skrčenje števila paznikov in nižjih uslužbencev pomenja nevarnost za življenje potujočega občinstva. Radovedni smo, kaj bo južna železnica dala onima vrlima paznikom, ki sta preprečila predvčerajšnjim nesrečo pri Rakeku? Ta dva vrla moža pač zaslužita kaj več, nego samo prazno pohvalo in hvaležnost občinstva.

Umrli je v Brežicah g. Hugo Adams, znan podpornik nemške stvari.

Občinski uradniki istrijski so imeli v nedeljo shod v Trstu, kjer so izvolili odbor, ki ima izdelati pravila za »Društvo istrijskih občinskih uradnikov«.

Končana stavka. Stavka v Weitzerjevi tovarni vozov v Gradcu je končana. Po 13tedenski stavki delavci niso dosegli družega, nego odpust tistih delavcev, ki — niso hoteli stavkati.

Socialno gibanje v Trstu. Zidarji so izročili obširno spomenico delodajalcem s grožnjo, da stavkajo, ako se jim ne ugodí. Delodajalci zahtevajo časa za premislek. — V nedeljo popoldan je bil shod podavačev. Tu se je poročalo o razmerju delavcev do »Lloyda«. Pri Lloydju se je oglasilo več tujih delavcev, ki so delali pod običajno plačo. Delavci so se pritožili, in ravnateljstvo Lloydja je sklenilo nove delavske pogodbe z njimi.

Ustanovi se »Društvo pristaniških delavcev«. — Mizarski pomočniki so imeli shod, na katerem so se potožili za zboljšanje. — V Trst je zopet dovoljeno uvažati živino iz Vidma.

Novo tovarno sodovnice ustanove v Zagorju ob Savi.

Shod v Prevaljah. V nedeljo je »Katališko delavsko društvo« v Prevaljah imelo shod, na katerem sta govorila delavski tajnik g. Gostinčar in prevaljski gospod kapelan. Shod je bil prav dobro obiskan.

Deklamatorični večer v korist podpornemu zalogu zagrebskega dijaštva, ki ga je v areni »Nar. doma« sinoči priredila g. Matilda Teodorović s svojim sinom, je privabil dokaj občinstva, ki je pohvalno sprejelo posamezne prednašane točke vopreda.

Ljubljanske novice. Poročil se je včeraj v cerkvi sv. Jakoba gospod Daniel Makar, posestnik in gostilničar v Metliki, z gospodično Agato Češnovar iz Ljubljane. — G. Alojzij Pegan, notarski kandidat v Ljubljani, je bil včeraj na tožbo g. Fr. Kandareta zaradi razžal. časti obsojen na 40 K globe. — Umrli so na sv. Petra cesti števec 23 gospa Cesko. — Pazite na otroke! Triletna hčerka čevljarja Pavla Šventnerja se je igrala včeraj popoldne na bregu Gradašice v Trnovem. Dekletcu je spodrsnilo in padlo je v vodo. Utonilo bi, da je ni rešil mizar Ign. Vehar. — Na bregu Ljubljaničice zaspal je na sv. Petra nasipu včeraj popoldne v pijanosti 54letni delavec Jožef Jankovič z Brezovice. Nakrat se je po strmini zvalil v Ljubljaničo. V istem trenutku je prišel mimo oddelak prisiljenecv, ki je prišel na pomoč s smrtjo borečemu se možu. Jankoviča so z rešilnim vozom prepeljali v bolnico. — Potresno tresenje so zaznamovala včeraj ob pol 1 ure popoldne orodja v tukajšnji potresni opazovalnici. Središče potresa je bilo pri Korfu, kjer je bil jako močan potres. — Konji splasili. Včeraj popoldne so se splasili konji posestnika Andreja Verhovca na Poljanski cesti.

Gala pokrivalo orožnikov. Orožniki baje dobe za slavnostne prilike na svoje čelade čop konjske žime.

Županom v Beljaku je bil izvoljen soglasno Friderik Scholz.

Samomor učitelja. V Gradcu je skočil preko Franc Karlovega mostu učitelj Valclav Sturm. Priletel je s toliko močjo ob skale, da si je razbil črepijo. Vzrok samomoru je neozdravljiva bolezen.

Stavke. Stavkujočih zidarjev in stavbinskih delavcev v Trstu je 1980. Delo počiva na 37 zgradbah. Delavci zahtevajo, da se razdele v tri kategorije in sicer tako, da bi prva kategorija dobivala 5.20 K dne, druga 4.60 K in tretja 4 K. Delavni čas naj bi se določil za vse leto od 7. ure jutraj, do 5. ure popoldne z 1 in pol urnim odmorom. Delavci, ki so izpostavljeni nevarnosti, dobivati bi morali 50% poviška. Za pomožne delavce zahtevajo sledeče dne: delavci 3.20 K, žene 2.40 K in vajenci 2 K. Za ponočno delo zahtevajo 9 urni delavni čas in podvojeno dnino. V svoji spomenici stavijo delavci še nekatere zahteve glede praznikov in drugih določb. Tudi v Lvovu se je pričela stavka stavbinskih delavcev. Stavka okolu 1000 zidarjev.

V čistilnici riža pod škednjem se je zopet pričelo z delom. Delavci so dobili nekaj poboljškov, delavni čas se je znižal od 12 na 10 ur.

Most čez Sočo pri Gorici. Zgradba tega velikega mostu se je zaradi nenadnih zaprek ustavila. Na interpelacijo poslanca Lenasija je odgovoril min. predsednik, da je po pogodbah z dunajsko tvrdko Gaertner in s tovarno Wagner zagotovljeno nepretrgano nadaljevanje zgradbe.

Krojaška zadruga v Gorici imela je konec leta 1901 270 članov s 619 deleži. Prometa je imela 316.847.70 K, blaga je razprodala za 165.288.94 K; stanje deležev je znašalo konec upravne dobe 28.384.20 K, skupna aktiva pa 149.045.14 K. Čistega dobička je bilo za 4667.50 K. Na predlog načelstva je sprejel občni zbor sledečo razdelitev čistega dobička: 1. 20 odstotno dividendo deležem; 2. 100 kron kot nagrada načelstvu; 3. 200 kron kot nagrada poslovojni; 4. 250 kron kot dar »Solsk. domu«;

5. 1000 kron kot prirastek podpornega zaloga trgoveškega osebja zadruga; 6. vse ostalo se nakaze rezervnemu zakladu.

Umor v vojašnici. V artilerijaki vojašnici v Gorici je včeraj inspiciral podčastnik Franc Lainacher. Ko je došel na mesto, kjer je stal na straži artilerist J. Sadelčič iz Celja, ni dobil na vprašanje za dnevno geslo nobenega odgovora. Vprašal je še enkrat. Zopet ni dobil nobenega odgovora, na kar se je obrnil, da gre po patroljo. Vistem hipu je počil strel. Lainacher se je zgrudil zadet in je umrl v bolnici. Sadelčič, ki je bil takoj aretiran, je izjavil, da je puško imel k strelu pripravljeno, a da se je po nesreči izprožil.

Točo in hudo uro so imeli v Marežigah pri Kopru. V neko hišo je udarila strela in je onesvestila 5 oseb. Strela je poškodovala samo nekaj opreme.

Tatinska družba prijeta. V Zagrebu so se že leto dni vršile razne tatvine, ne da bi se policiji posrečilo priti na sled tatovom. Sedaj je policija dobila storilce v osehah Regine Domitrovič, stanujoče na Savski cesti št. 11., in njenih dveh hčer Jožefo, učiteljske pripravnice IV. tečaja in Slave, ki je dovršila strokovno šolo. Četrta in glavni član družbe Ivan Domitrovič, ki je izvršil obrtno šolo, pa je pobegnil.

Tiskovni skratelj je včeraj v prvi notici zabrnul črko »p«, da se čita »d«. Dotični stavek se mora namreč glasiti: »Ko je bila pri črki »p« večina za proračun... gotova«.

Najnovejše od raznih strani. Vulkanični izbruh na Antitilih — zopet 16.000 ljudij mrtvih. Nov izbruh Mont Peleée je napravil na zgradbah v Fort de France mnogo škodo. Na sosednjih otokih ponavljajo se grozni potresi. Poroča se zopet o mnogih človeških žrtvah. V nekatere dele mesta St. Pierra se še vedno ne more prodreti. V Fort de France dobi francoski geologi so izjavili, da so izbruh na Martiniquu podobni onim na otoku Krakatva in da ni izključeno, da bo severni del otoka popolnoma uničen. V nedeljo zvečer se je na Martiniquu odprlo petero novih vulkaničnih žrel. Ves zahodni del otoka je zakrit v morje dima. Šest krajev z okolu 16.000 prebivalci je zasula lava. Severna Amerika je brzojavno pozvala francosko vlado, naj pošlje ladovje, da se otok izprazni. Oficialno poročilo trdi, da je bilo pri prvi katastrofi 30.000 mrtvih. Mont Peleée na raznih krajih kaže nove razpoke. — Najstarejši advokat na Dunaju je umrl včeraj. Bil je to dvorni svetnik 87 letni dr. Viljem pl. Obermayer, rojen v Gradcu. — Napad na vlak. Iz Bromberga se poroča, da se je izvršil na brzovlak Kalisch Petrikan atentat pri postaji Blaschki. Na vozove je bilo oddanih pet strelav. Devet oseb je težko ranjenih. O storilcih ni sledu. — V traji morila Balmaševa, ki je umoril ruskega ministra Sipjagina, so našli pomenljiv listek, ka katerem so napisana imena: Sipjagin, Wahl, Pobjedonoscev in car Nikolaj... — Srečni železniški paznik. V Toplicah na Češkem je železniški paznik Schlesinger zadet glavni dobiček Tisinh srečk v znesku 185.000 kron. — Posebne vrste mrtvaški list je izdala neka rodbina v Parizu, ki na enem mrtvaškem listu naznanja smrt 33 svojih članov, katere je zadela katastrofa na Martiniquu. — Splošno stavko s sklenili pričeti rudarji v Virginiji z dnem 7. junija. Nov način pisanja naslovov upeljujejo na Francoskem. Na adresi se najprvo zapiše kraj in ulica, kamor je pismo namenjeno, šele potem sledi ostali naslov. To je za poštne uradnike kaj praktično, ker naprvo zazro kraj, kamor je pismo namenjeno. — Roparski umor v železniškem voz. Med postajama Poprad in Kapossfalva so našli na železniški progi razmesarjeno mrtvo možko truplo. Neznanka sta umorila moža, ki sta z njim potovala v Ameriko. Po umoru sta ga oropala in vrgla iz železniškega voza na progo. — Tašdo je utopil kmet J.ž. Hajba v Oeri Scentpeter na Ogrskem. Poročniki so ga obsodili na petletno ječo. — Varčni občinski svet imajo v Wohögu na Angleskem. Ta občinski svet je sklenil iz varčnih ozirov odpraviti po mestnih ulicah vsako razsvetljavo zvečer in ponoči. Kdor hoče po noči hoditi po mestu, mora imeti svojo luč. — Ogromen banket so imeli v Abesiniji v spomin na bitko pri Adui. Menelik je sijajno pogostil 100.000 vojakov. Menelik je banketu sam predsedoval. — Parnik s 650 osebami pogreša angleško-indijska parobrodna družba. Ime pogrešanega parnika je bilo »Camorite«. Več parnikov ga išče.

Musolino — drag prijatelj in so-drug! Tudi iz Hrpe in Istri je prejel ropar Musolino pristrane pozdrave, in sicer v laškem pismu, ki se slovenski glasi tako-le: »Z največjo pozornostjo sledimo mi razpravi, ki se vrši proti tebi na sodišču Lucca in kolikor se nam zdi, ni pričakovati nič dobrega za te. Zato, dragi prijatelj in so-drug naš, ti pošiljamo ta-le nasvet: prosi predsednika sodišča, naj suspendira razpravo in naj ti dovoli potom milosti, da boš sojen ali v Trstu ali v Rovinju. Če dosežeš to milost, boš gotovo kmalu zopet med svojimi dragimi. Vsprejmi naše pristrane pozdrave in vspodbuje.«

Kitajska cesarica-vdova je obolela na živcih. Grozno je kitajska cesarica razdražena na živcih in tudi spati ne more. Poklicana sta k njej dva evropska zdravnika.

Kotiček za liberalce. »Soča« se to-goti kakor kak predpotopni ihtiozaurus nad dr. Lampetom, da se je ta predznil govo-riti na častnikarskem shodu ter tako »delal reklamo zase«. »Žegnani falot«, »slaz, obre-kovalje, peklenske lumparije, hudičeva za-lega, umazanost, podlost« — vse to je za-grešil po poročilu »Soča« g. dr. Lampe, ker ni bil tako tih in pobleven, da bi se dal od liberalcev teptati, kakor oni hočejo. (Koliko mesecev je bi zaslužil g. Gabršček za te psovke, ako bi si g. Lampe iskal pravice?) Mi gospodu Gabrščku odgovarjamo danes samo to, da smo razpisali nagrado za vsako psovko, ki je »Soča« še ni rabila, a doslej še nihče ni zaslužil te nagrade. Pač pa se je oglašil neki naš dopisnik ter predlagal, da se kot nova psovka uvede v slovenščino beseda — g a b r š č k o v a n j e.

Društva.

(Dobrodelni godbeni in pev-ski koncert) prirede na korist »Dijašk. doma« v Celju »celjska narodna godba« in pevska društva v četrtek 29. maja popoldne ob 3. uri v veliki dvorani g. Fr. Hudnika v Zalu. Vstopnina 60 vin. V slučaju ne-ugodnega vremena se prekči koncert na poznejši čas.

(Slovensko katoliško aka-demično društvo »Zarja«) ima v sredo dne 28. t. m., ob 8. uri zvečer v klubovi sobi hotela »Zur Kaiserkrone« Fär-bergasse 6 svoj drugi redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Citanje zapis-nika zadnjega občnega zbora. 2. Citanje za-pisnika občnega zbora bratskega društva »Danica«. 3. Poročilo odborovo. 4. Slučaj-nosti.

Telefonska in brzajavna poročila.

Splošna stavka v Trstu.

Trst, 27. maja. Sinočni shod, ka-terega se je udeležilo 3000 delavcev, je odklonil splošno stavko.

Dunaj, 27. maja. Cesar je izrazil nado, da se pri pogodbenih pogovorih zedinila oba ministerska predsednika.

Dunaj, 27. maja. Körber namerava po zaključenih dež. zborih po leti zopet začeti s češko-nemško spravno akcijo.

Dunaj, 27. maja. Schalk je dobil od zaupnih mož svojega volivnega okraja poziv, naj takoj odloži deželnozborni mandat, da ga more Wolf tožiti, ker sicer 6. junija rok zastara, ne da bi mogel njegovo izročitev dovoliti češki dež. zbor, ki tedaj še ne bo zboroval.

Dunaj, 27. maja. Vsenemški po-slanec Herzog je odstopil od tožbe proti nekemu listu, ki mu je predba-cival znane stvari.

Celovec, 27. maja. Županom je bil zopet izvoljen Julij Neuner.

Budimpešta, 27. maja. Körber se pogađa z Mladočehi, da bi opustili ob-strukcijo proti davku na vožne listke. Čehi zahtevajo, da se odpravijo mitnice in da se poleti nadaljuje jezikovna posvetovanja.

Budimpešta, 27. maja. Pri Kra-marjevem govoru je prišlo danes do burnega nastopa. Dr. Kramar je pole-miziral z večerajšnjimi govorniki. O tro-zvezi je rekel: Ta res ni več vredna, da bi se zaradi nje posebno razburjali.

O daru nemškega cesarja Amerikancem je rekel: Če pošije ta podoba Friderika Velikega v Washington, potem se ne bomo čudili, če nam enkrat na Dunaj pošlje podoba cesarja Viljema Velikega in Bismarka. Odločno je obsojal nemško gibanje »Proč od Rima«. Vsenemci burno ugovarjajo. Kramar: Gibanje »Proč od Rima« je k nam z Nemškega zanešeno in je podpira nemška vlada. Potem se obrne proti »Evangeliki zvezi«. Če bi bilo to res versko giba-nje, ne bi protestantovski pastori k nam silili od vseh krajev, in bi res evangelij oznanjevali, potem jih pa tudi ne bi občine najemale, kakor nekaka »dekleta za vse«. Stein: To je nespo-dobno! Škoda, da ste doktor. Tak iz-raz bi pričakovali od hlapca, ne pa od doktorja. Pacak: Saj je Kramar le re-kel, da jih občine najemajo kakor »de-kleta za vse«. Stein: »To je surovost«. Kramar govori potem za nagodbo z Ogrsko ter pravi, da bodo morda ven-dar mogli Čehi glasovati se za pra-vično nagodbo. Vsenemci vpijejo. — Dalje govori Italijan Conci.

Pariz, 27. maja. Justična fakulteta v Toulouse, na kateri je bivši iustični minister Humbert deloval kot profe-sor, je njegov kip odstranila iz dvo-rane.

Petrograd, 26. maja. Car Nikolaj je daroval 250.000 frankov za žrtve katastrofe na Martiniquu.

Kronični črevesni

katar je bil z redno porabo

Rogaške

kisle vode („Styria“) popolno ozdraviljen v mnogih slučajih.

Dunajska borza

dne 27. maja.

Skupni državni dolg v notah	101:65
Skupni državni dolg v srebru	101:50
Avstrijska zlatna renta 4%	120:75
Avstrijska krona renta 4%	99:80
Ogerska zlatna renta 4%	120:75
Ogerska krona renta 4%	98:—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1598:—
Kreditne delnice, 160 gl.	688:—
London vista	240:25
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117:27 1/2
20 mark	23:46
20 frankov (napoleonador)	19:09
Italijanski bankovci	93:45
C. kr. cekini	11:83

Zitne cene

dne 26. maja 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za maj-junij	8:88 do 8:89
„ „ jesen	8:22 „ 8:03
Rž za junij	7:37 „ 7:38
„ „ jesen	7:01 „ 7:02
Koruzna za maj-junij	5:48 „ 5:47
„ „ juli-avgust	5:52 „ 5:53
„ „ sept.-oktober	— „ —
Oves za maj-junij	7:39 „ 7:40
„ „ jesen	6:10 „ 6:12

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za maj	8:61 „ 8:62
„ „ oktober	7:77 „ 7:78
Rž za maj	7:05 „ 7:10
„ „ oktober	6:68 „ 6:69
Oves za maj	7:05 „ 7:10
„ „ oktober	5:77 „ 5:78
Koruzna za maj	5:23 „ 5:24
„ „ julij	5:26 „ 5:27
„ „ avgust	5:32 „ 5:33

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	9:00 do 9:60
Rž južne žel.	9:30 „ 9:65
Ječmen	7:50 „ 7:70
„ „ ob Tisi	7:00 „ 8:00
Koruzna ogerska, stara	6:85 „ 7:75
„ „ nova	5:50 „ 5:60
Cinkvant „ stara	6:25 „ 6:65
„ „ nova	7:75 „ 7:65
Oves srednji	7:45 „ 10:75
Fizol	7:45 „ 10:75

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506 2 m, srednji zračni tlak 736 0 mm

čas	čas opa- zovanja	stanje baro- metra v mm.	tempe- ratura po Celsijju	Veterevi	Nabo	Pojasni- la
26 9	zveč.	738.3	12.8	sl. jvzh.	jasno	
27 7	jut.	739.5	11.7	sl. svzh.	del oblak	88
27 2	popol.	797.6	20.1	sr. jug	sk. jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 13.5°, normale 15.4°.

Zahvala. 655 1-1

Za milo sočutje mej boleznijo in ob smrti naše iskreno ljubljene, nepozabne sestre, ozir. sestrične in nečakinje, gospodične

Josipine Vehovc

izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo. — Sosebno se zahvaljujemo še prečast. duhov-ščini, gg. bogoslovcem za prekrasno petje, darovalcem lepih vencev, kakor tudi vsem ostalim, ki so spremili drago rajco k zad-njemu počitku.

V Ljubljani, dne 26. maja 1902.

Žalujejoči ostali.

Visokočastitim gospodom katehetom priporočam svojo veliko zalogo podobice za

prvo sv. obhajilo

in druge prilžnosti.

Priporočam tudi p. n. duhovščini vsako-vratne rožne vence, svetinjske, križe in podobice po najnižji ceni. 636 3-3

Z velepoštovanjem

F. M. SCHMITT

Ljubljana, Pred škofijo št. 2.

Lak za šolske table,

non plus goči tako lahko pisanje, kakor na skrilj. Dobiva se pri trdkri BRATAEBERL v Ljubljani, Franči-skanske ulice. 524 21 11-1

Vnanja naročila proti povzetju.

V zdraviliškem kraju Bled (Velde) je na prodaj 644 3-3

lepa enonadstropna vila

ki obsega v pritličju: obširno klet, 3 sobe, teraso, kuhinjo in jedilno shrambo; v I nad-stropju pa: 3 sobe, teraso, kuhinjo in je-dilno shrambo.

Cela stavba je jako solidno zidana, po-polnoma nova in se poleg nje nahaja lep vrt s krasnim razgledom in v obsegu 1 orala.

Natančni pogoji se zvedó pri Vinko Hudovernik-u v Radovljici.

Katoliška Tiskarna

priporočila raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Fersan-Cacao

FERSAN-CACAO

je železnato redilno in krepilno sredstvo ter kri tvorilno in živce krepčalno, pri-jetnega okusa in lahko prebavno. — Blagovoli se vprašati zdravnika. 618 50-1

Glavna zaloga za Kranjsko: Jos. Mayr, lekarna „pri zlatem jelenu“ v Ljubljani.

Spretni zastopniki se povsod sprejmó!

Svetovnoznani

!!! Nad 300.000 v rabi. Nad 500 prvih odlik. !!!

Alfa-Laval-Separator-ji

so najboljši posnemavci smetane.

Je dobiti v 14 različnih velikostih, ki posnamejo od 40—2000 litrov v eni uro.

Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in za par, pa tudi vse druge stroje za mlekarstvo izdeluje in pošilja

Akcijska družba Alfa-Separator, Dunaj.

Zaloga za južne dežele v Građu, Annenstrasse 26.

Podružnice: Budimpešta. Praga. 135 52-18

Ceniki, podučne brožure, proračuni in načrti za mlekarne na razpolago. Svět se daje v vseh zadevah mlekarstva. Zahteva naj se naš strokovni list »Alfa-Mittheilungen« brezplačno.

Posebnost: Turbini na par, naprave mlekarne. Posebnost: mlika brez gumij.

Solnčnike

391 v največji izbi 9-3

po najnižjih cenah priporočila

L. Mikusch

v Ljubljani, Mestni trg 15.

Einspieler-jev „Krščanski nauk“

(popolno delo) želi nekdo kupiti. Kdor bi ga hotel prodati, naj blagovoli svoje ime in zahtevano ceno naznaniti upravnštvu „Slovenca“. 651 2-1

Vožnjekarte in povorni listi

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20,

ali pa 346 11

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Obleke

za dečke in otroke

pralne in volnene, v najmodernejših fazonah

priporočila V 558 6-4

Gričar & Mejač

Ljubljana,

Prešernove ulice šte. 9.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanj-šega dobitka. — Promese za vako žrebanje.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 54